

Магістр 2 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Розглянуто основні проблеми організації обліку фінансових інвестицій підприємства.

Аннотация. Рассмотрены основные проблемы организации учета финансовых инвестиций предприятия.

Annotation. The basic problems of organization of a company financial investment accounting are considered.

Ключові слова: акції, облигації, боргові фінансові інвестиції, корпоративні фінансові інвестиції.

У сучасних економічних умовах зростає потреба в достовірній організації облікової інформації про діяльність суб'єктів господарської діяльності. Без такої інформації неможливо зробити висновок про ефективність господарської діяльності підприємства, правильність застосування законодавства, вартість пакета акцій підприємства на ринку. Об'єктивна інформація про діяльність окремих господарських суб'єктів дає можливість контролювати відповідність діяльності підприємства тим чи іншим правилам, законам, інструкціям і порядкам, що регламентують його роботу. Фінансові інвестиції хоча і набувають все більшого поширення, однак і на сьогоднішній день залишаються відносно новим та недостатньо дослідженим явищем у діяльності підприємств, тому існують великі проблеми в організації їхнього обліку.

Питання проблематики організації обліку фінансових інвестицій досліджували такі автори, як: І. Солодченко [1], Я. Голубка [2], Л. Кирильєва [3], Г. Підшиваленко [4], проте на сьогодні організація потребує подальшого вивчення і удосконалення.

Метою дослідження є виявлення й оцінка можливих проблем щодо організацій обліку фінансових інвестицій на підприємстві.

Завдання дослідження полягають у розгляді проблем організації обліку фінансових інвестицій, а також запропонуванні нововведень щодо удосконалення організації їх обліку.

Об'єкт дослідження – це фінансові інвестиції підприємства.

Предметом дослідження є організація обліку фінансових інвестицій підприємства.

У бухгалтерському обліку головний аспект – це відображення правильного обліку діяльності будь-якого підприємства для отримання інформації про його фінансові результати.

Фінансові інвестиції – це вкладання капіталу в різні фінансові інструменти,

інвестор збільшує свій фінансовий капітал, отримуючи дивіденди та інші доходи. Фінансові інвестиції мають або спекулятивний характер, або орієнтовані на довгострокові вкладення. Спекулятивні фінансові інвестиції мають на меті отримання інвестором доходу в конкретний період. Довгострокові фінансові інвестиції в основному переслідують стратегічні цілі інвестора і пов'язані з участю в управлінні будь-яким підприємством, у яке вкладається капітал [4, с. 9].

На сьогодні відсутність глибоких теоретичних напрацювань, практичного досвіду, складність системи оцінки і методології обліку фінансових інвестицій призвели до того, що немає чітко визначених методик стосовно організації обліку різних видів таких інвестицій, теоретичні напрацювання та прийняті нормативні акти не завжди знаходять практичне застосування.

Тому подальше вдосконалення організації обліку та подання у звітності фінансових інвестицій є дуже важливою проблемою, яка вимагає вирішення у зв'язку із залученням нових інвестиційних вкладень, розвитком вторинного ринку цінних паперів, реорганізацією підприємств.

Отже, фінансові інвестиції теж потребують наявності досконалої та суттєвої організації обліку цього напрямку отримання прибутку.

Фінансові інвестиції класифікуються за різними критеріями, а у бухгалтерському обліку існують тільки загальні відомості про наявність фінансових інвестицій. Це може призводити до неточного розуміння конкретними користувачами інформації про стан фінансових інвестицій на конкретну дату. Ця інформація може наводитися на самому підприємстві для внутрішнього користування,

а метою бухгалтерського обліку є доведення інформації про підприємство конкретним користувачам для прийняття рішень [2].

Необхідне більш детальне відображення інформації про фінансові інвестиції, що потребує розробки нових рахунків, відомостей, можливо форм звітності.

Наприклад, інвестиції можуть бути у вигляді акцій або облігацій, можуть бути придбані за кошти або в обмін на інші активи [5]. Усе це мусить відображатися за окремими рахунками та статтями бухгалтерського обліку.

Тобто необхідно більш досконало розробити систему організації обліку фінансових інвестицій для конкретизації даних про той або інший вид фінансових інвестицій, що надасть можливість більш об'єктивно приймати рішення конкретним користувачам інформації та більш наглядно й детально відображати дані у бухгалтерському обліку підприємства.

Окрім змін, які можуть відбуватись на кожному підприємстві стосовно фінансових інвестицій, окремо можна додати більш детальні зміни у Баланс.

При складанні фінансової звітності потрібен чіткий поділ інвестицій, що мають боргову та корпоративну природу. Зазначений поділ є необхідним для оцінки і розмежування економічно неоднорідних фінансових активів із подальшим їх відображенням у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності [2].

Боргові цінні папери дають право інвестору на певні вимоги (претензії) до активів фірми, що інвестується, незалежно від доходів, стану активів інших показників підприємства, що інвестується. Корпоративні цінні папери – це цінні папери, які дають інвестору право на частку в капіталі. Вони дають інвестору право на активи фірми, що інвестується, але за залишковим принципом, тобто право на частку в чистих активах підприємства, що інвестується [1].

Необхідно внести незначні корективи в існуючий баланс щодо обліку фінансових інвестицій. У табл. 1 наведено оригінал балансу, який відображає облік фінансових інвестицій [6].

Балансовий облік фінансових інвестицій в оригіналі

Довгострокові фінансові інвестиції			
Які обліковуються за методом участі у капіталі інших підприємств	040		
Інші фінансові інвестиції	045		

У затвердженому законодавством балансі не можна побачити, які цінні папери обліковуються, тому довгострокові фінансові інвестиції доцільно відображати у балансі такими рядками (табл. 2).

Таблиця 2

Часткове вдосконалення обліку фінансових інвестицій у балансі

Довгострокові фінансові інвестиції			
Боргові фінансові інвестиції	040		
Корпоративні фінансові інвестиції (042+045):	041		
• які обліковуються за методом участі у капіталі інших підприємств (043-044)	042		
• актив (довідково)	043		
• зобов'язання (довідково)	044		
• інші фінансові інвестиції в корпоративні права	045		

Корпоративні фінансові інвестиції відображаються в балансі розгорнуто, і у валюту балансу включається лише чиста вартість фінансових інвестицій як різниця між активами і зобов'язаннями об'єкта інвестування. Таким чином, користувачі фінансової звітності матимуть як абсолютний показник розміру власне здійснених вкладень, так і додаткові показники про вартість активів та зобов'язань стосовно довгострокового фінансового інвестування.

На підприємствах користувачі фінансової звітності надають більшу перевагу саме поділу фінансових інвестицій на корпоративні та боргові, ніж рекомендованій стандартами обліку класифікації за ступенем контролю діяльності: інвестиції в пов'язані сторони за методом обліку участі в капіталі, в інші інвестиції пов'язаних сторін та інвестиції в непов'язані сторони.

Поділ фінансових інвестицій на корпоративні та боргові дасть змогу спростити класифікаційні ознаки фінансових інвестицій, оскільки зникне потреба в класифікації боргових фінансових інвестицій за ступенем впливу інвестора на об'єкт інвестування, а для корпоративних фінансових інвестицій не потрібно буде визначати мету їх утримання [3].

Отже, діюча система організації обліку фінансових інвестицій, що впливає з стандартів бухгалтерського обліку, не повністю задовольняє потреби користувачів інформації. Це стосується необхідності більш глибокої деталізації в організації

обліку інвестицій, які утримуються для одержання прибутку, здійснення контролю чи продажу.

Запропоновані нововведення до організації обліку та відображення звітності фінансових інвестицій дозволять користувачам проводити значно глибший аналіз доцільності вкладення коштів в об'єкт інвестування. На основі поданої інформації можуть прийматись необхідні економічні рішення, спрямовані на підвищення ефективності інвестиційних проектів.

Дані дослідження не є вирішеними: потребує більш детального дослідження організація фінансових інвестицій та знаходження нових методів більш чіткої деталізації інвестицій на підприємстві для підвищення його ефективності.

Наук. керівн. Писарчук О. В.

Література: 1. Солодченко Ірина. Як Галапагос поживився за рахунок Криту / Ірина Солодченко // Дебет-Кредит. – 2002. – № 27. 2. Голубка Я. Актуальні питання обліку фінансових інвестицій / Голубка Я. // Вісник ТАНГ. – 2005. – № 1. 3. Кирильєва Л. О. Інформаційно-методичні аспекти обліку фінансових інвестицій відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності [Електронний ресурс] / Кирильєва Л. О., Кашпур М. В. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/portal>. 4. Инвестиции : учебн. пособ. / Подшиваленко Г. П., Лахметкина Н. И., Макарова М. В. [и др.]. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : КНОРУС, 2006. – 200 с. 5. П(С)БО 12 "Фінансові інвестиції" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>. 6. П(С)БУ 2 – Положение (стандарт) бухгалтерского учета "Баланс", утвержденное приказом Министерства финансов Украины от 31.03.99 № 87 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.rada.gov.ua.